

บันทึก

เรื่อง การพ้นจากตำแหน่งและการรักษาราชการแทนเลขาธิการ ป.ป.ป.

สํานักนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ สร.๐๑๐๔/๑๐๕๐ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๒๔ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของ เลขาธิการ ป.ป.ป. โดยมีข้อเท็จจริงว่า เลขาธิการ ป.ป.ป. คนปัจจุบันจะต้องพ้นจากตำแหน่งตาม ความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบใน วงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งบัญญัติว่า เลขาธิการ ป.ป.ป.และรองเลขาธิการ ป.ป.ป. จะดำรง ตำแหน่งติดต่อกันเป็นเวลาเกินสี่ปีไม่ได้ แต่โดยที่การพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการ ป.ป.ป. คน ปัจจุบันอยู่ในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภาการดำเนินการแต่งตั้งจึงไม่อาจกระทำให้อำนาจกระทำได้ เนื่องจากไม่อาจขอความเห็นชอบจากวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรได้ และมาตรา ๑๒ แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ มิได้มีบทบัญญัติให้ขยายวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการ ป.ป.ป. ออกไปจนถึงวันประชุม ครั้งแรกของสมัยประชุมรัฐสภาครั้งถัดไป ดังเช่นกรรมการ ป.ป.ป. สํานักนายกรัฐมนตรีจึงขอให้ พิจารณาว่า

๑. เมื่อเลขาธิการ ป.ป.ป. คนปัจจุบันดำรงตำแหน่งครบสี่ปีในระหว่างปิดสมัย ประชุมรัฐสภา เลขาธิการ ป.ป.ป. จะต้องพ้นจากตำแหน่งไปทันทีหรือสามารถจะดำรงตำแหน่ง ต่อไปจนกว่าจะเปิดสมัยประชุมรัฐสภา

๒. ในกรณีที่เลขาธิการ ป.ป.ป. ไม่สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ปลัดสํานัก นายกรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะใช้อำนาจตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ แห่งประกาศของคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๔ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่งตั้งรองเลขาธิการ ป.ป.ป. คนหนึ่ง หรือข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดี แล้วแต่กรณีให้เป็นผู้รักษาราชการแทน เลขาธิการ ป.ป.ป. ไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการ ป.ป.ป. คนใหม่ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งได้รับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนสํานักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สํานักงานปลัดสํานักนายกรัฐมนตรี สํานักงาน ป.ป.ป. และสํานักงาน ก.พ. แล้วมีความเห็นดังนี้

๑. สำหรับปัญหาแรกที่ว่า เลขาธิการ ป.ป.ป. ซึ่งดำรงตำแหน่งติดต่อกันครบสี่ปี ในระหว่างที่รัฐสภาปิดสมัยประชุม จะต้องพ้นจากตำแหน่งไปทันทีหรือสามารถจะดำรงตำแหน่ง ต่อไปจนกว่ารัฐสภาจะเปิดสมัยประชุม นั้น ปัญหาข้อนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่าง กฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ

ประพดิมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๑๒^๑ ได้บัญญัติให้เลขาธิการ ป.ป.ป. และรองเลขาธิการ ป.ป.ป. ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสี่ปีไม่ได้ตั้งนั้นเมื่อดำรงตำแหน่งครบสี่ปี เลขาธิการ ป.ป.ป. และรองเลขาธิการ ป.ป.ป. จึงต้องพ้นจากตำแหน่ง และถึงแม้ว่ามาตรา ๖^๒ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการได้สิ้นสุดลงในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ ให้วาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าวขยายออกไปจนถึงวันประชุมครั้งแรกของสมัยประชุมรัฐสภาครั้งถัดไป” บทบัญญัติดังกล่าวนี้ก็ไม่อาจนำมาใช้กับการเป็นกรรมการโดยตำแหน่งของเลขาธิการ ฯ ได้ เพราะเป็นบทบัญญัติสำหรับใช้เฉพาะในกรณีกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๔ วรรคสอง และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง เท่านั้น

๒. สำหรับปัญหาที่สองที่ว่า ในกรณีที่เลขาธิการ ป.ป.ป. ไม่สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะใช้อำนาจตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่งตั้งรองเลขาธิการ ป.ป.ป. คนหนึ่งหรือข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดี แล้วแต่กรณี ให้เป็นผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการ ป.ป.ป. ไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการ ป.ป.ป. คนใหม่ จะกระทำได้อหรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) เห็นว่า โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๘ ข้อ ๔ (๕)^๓ ได้บัญญัติให้จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. เป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีฐานะเป็นกรมตามข้อ ๕^๔ แห่งประกาศของ

^๑ มาตรา ๑๒ เลขาธิการและรองเลขาธิการจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่าสี่ปีไม่ได้

^๒ มาตรา ๖ ๑ล๑

๑ล๑

ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการได้สิ้นสุดลงในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ ให้วาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าวขยายออกไปจนถึงวันประชุมครั้งแรกของสมัยประชุมรัฐสภาครั้งถัดไป

^๓ ข้อ ๔ สำนักนายกรัฐมนตรีมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๕) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๑ล๑

๑ล๑

^๔ ข้อ ๕ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) กระทรวง

(๓) ทบวง ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง

(๔) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนัก

นายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ฉะนั้น ในกรณีที่เลขาธิการ ป.ป.ป. พ้นจากตำแหน่งและจะมีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งนี้ ก็จะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๒^๕ และข้อ ๔๓^๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งกำหนดว่า เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รองอธิบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดีหรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทน บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ด้วยว่า ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับ สำนักนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบการปฏิบัติราชการในกรมนั้น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการคนหนึ่งคนใดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้ ดังนั้น สำหรับกรณีที่หาหรือมานี้ปรากฏข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีว่า ในขณะนี้สำนักงาน ป.ป.ป. มีเลขาธิการ ป.ป.ป. คนหนึ่งและมีรองเลขาธิการ ป.ป.ป. สองคนเป็นผู้ช่วยเลขาธิการ ป.ป.ป. ในการปฏิบัติราชการ โดยรองเลขาธิการ ป.ป.ป. ได้รับแต่งตั้งภายหลัง

ส่วนราชการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

“ข้อ ๔๒ ในกรณีที่กรมใดมีรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี หรือมีทั้งรองอธิบดีและผู้ช่วยอธิบดี อธิบดีจะมอบหมายให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รองอธิบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดีหรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบการปฏิบัติราชการในกรมนั้น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการคนหนึ่งคนใดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้อธิบดีจะแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากอง หรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น อธิบดีจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๖ ข้อ ๔๓ ให้นำความในข้อ ๔๒ มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม

เลขธิการ ป.ป.ป. ดังนั้นปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ซึ่งมีฐานะเท่ากับปลัดกระทรวง) ก็อาจแต่งตั้งรองเลขธิการ ป.ป.ป. คนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนเลขธิการ ป.ป.ป.ได้ หรือถ้านายกรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบราชการในสำนักงาน ป.ป.ป. นายกรัฐมนตรีจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งใดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีเป็นผู้รักษาราชการแทนเลขธิการ ป.ป.ป. จนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขธิการ ป.ป.ป.คนใหม่ก็ได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์
(นายอมร จันทรสมบูรณ์)
เลขธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔